

Persmap

Persconferentie 23 november 2005

Flanders District of Creativity Barometer:

Zijn onze steden klaar voor de creatieve kenniseconomie?

Ondernemingscreativiteit 14 steden
onder de loep

In samenwerking met kennispartner:

Ondernemingscreativiteit steden onder de loep

Barometer Flanders District of Creativity meet de slimme concurrentiekracht van de Vlaamse Steden.

De 13 Vlaamse centrumsteden en Brussel vertonen opmerkelijke verschillen inzake ondernemingscreativiteit. Flanders District of Creativity (Flanders DC) ging i.s.m. de Vlerick Leuven Gent Management school na hoe elk van onze steden ervoor staat in de creatieve kenniseconomie.

Als Vlaanderen als regio haar welvaart en jobs wil blijven garanderen, zal ze in een hogere versnelling naar de **creatieve, innovatiegedreven economie** moeten schakelen. Om de Vlaamse concurrentiekracht te verhogen is slimmer concurreren de boodschap. Steden moeten in aan economische beslissingsmacht. Ze moeten echter wel jobwinst in de kennisintensieve sectoren (zoals pharma, medische sector en audio-visuele sector) en in de creatieve sectoren. De creatieve sector is zelfs goed voor 10 keer meer jobs in de 14 centrumsteden dan in de rest van Vlaanderen. 13% van de banengroei in de steden was te danken aan kunst, media, entertainment en creatieve dienstverlening.

De drie stappen naar de creatieve kenniseconomie. Uit de Flanders DC nota **Een strategische omegevinasanalyse: Uitdainingen**

Enkele cijfers

- De extra jobs in onze steden zijn de laatste jaren helemaal aan kennisintensieve sectoren toe te schrijven.
- In Leuven en Antwerpen komt al 50% van de toegevoegde waarde voort uit kennisintensieve sectoren en in Roeselare bijna 9% uit creatieve sectoren; tegenover een Vlaams gemiddelde van respectievelijk 39% en 3%.
- Turnhout geeft per inwoner ongeveer dubbel zoveel uit aan cultuur als Aalst, Genk of Roeselare en zelfs drie keer zoveel als Oostende.
- In Antwerpen en Brussel (stad) samen wordt meer dan één vierde van de totale bedrijfsomzet in Vlaanderen gerealiseerd.
- Hasselt, Genk en Brugge tellen de meest tevreden inwoners.
- Gent en Genk hebben het grootste aantal hectare beschikbare bedrijventerreinen.

In de creatieve kenniseconomie kunnen de **steden een vooraanstaande rol** spelen als motoren van groei voor Vlaanderen. De kennisintensieve en creatieve sectoren zijn duidelijk sterker aanwezig in de 14 Vlaamse centrumsteden dan in het hele Vlaams Gewest. Maar de **onderlinge verschillen** tussen de steden zijn groot, vooral op vlak van creatieve werkgelegenheid.

Steden met een achterstand op het vlak van ondernemingscreativiteit en innovatie zullen inboeten aan **concurrentiekracht**. Vandaar dat Flanders DC een **eigen barometer** heeft ontwikkeld om de stand van de ondernemingscreativiteit aan de hand van de meest recent beschikbare gegevens te monitoren. De barometer richt zich op de 13 Vlaamse centrumsteden en Brussel. De Flanders DC studie, uitgevoerd door de Vlerick School, geeft **per stad een overzicht van de sterktes en zwaktes op het vlak van ondernemerscreativiteit** (zie bijlage).

De studie schetst ook een scherp beeld van de **uitdagingen** voor onze steden. Ze zullen een actief stedelijk beleid op het vlak van ondernemingscreativiteit moeten voeren. Enkel dan kunnen de steden het potentieel ervan meer benutten.

Als Vlaanderen, en onze steden, het huidige welvaartsniveau in de toekomst willen vasthouden of verhogen, zullen ze ondernemingscreativiteit en innovatie hoog op de (politieke) agenda moeten zetten.

Contactgegevens (alleen voor de pers):

Koen Peeters
Imagineering Officer
Flanders District of Creativity vzw
www.flandersdc.be
koen.peeters@flandersdc.be
tel + 32 16 24 88 46 . fax + 32 16 24 88 44
Philipssite 5 . B-3001 Leuven . België

Flanders DC is een organisatie, opgericht door de Vlaamse regering, waarin de overheid, de bedrijfswereld en academici samenwerken aan meer ondernemingscreativiteit. Ondernemingscreativiteit betekent dat bedrijven hun traditionele denkpatronen doorbreken en in plaats daarvan nieuwe, creatieve antwoorden vinden op huidige en toekomstige uitdagingen. In twee woorden: slim concurreren. Ondernemingscreativiteit is geen doel op zich, maar een middel: voor onze bedrijven om concurrentieel te blijven met de rest van de wereld, en voor de overheid om een economisch gezond Vlaanderen met meer jobs te garanderen.

**Persmededeling van
Fientje Moerman
Vice-minister-president en Vlaams minister van Economie,
Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel
en Marino Keulen
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur,
Stedenbeleid, Wonen en Inburgering**

Brussel, woensdag 23 november 2005

Ondernemingscreativiteit als motor van groei in de steden

Vandaag werd de studie van Flanders DC en de Vlerick School betreffende de 'ondernemingscreativiteit als motor van groei in steden' voorgesteld in aanwezigheid van de bevoegde Vlaamse ministers, Fientje Moerman van Economie, Ondernemen en Innovatie en Marino Keulen van Stedenbeleid.

Beide ministers lichten elk vanuit hun beleidsdomein een aantal initiatieven toe die aansluiten bij de conclusies van deze studie.

"Uit de studie blijkt dat economische groei onder meer bepaald wordt door creativiteit en innovatie", aldus minister Fientje Moerman, "daarom verdienen beide aspecten de volle aandacht in ons beleid."

In de **meerjarenbegroting** werd een groeipad voor innovatie afgesproken. Tegen 2009 zal Vlaanderen bijkomend **575 miljoen euro investeren in onderzoek en ontwikkeling**. Maar centen alleen zijn niet voldoende, daarom doet minister Moerman een warme oproep aan alle Vlamingen om als het ware een "zevende zintuig" te ontwikkelen. Het zevende zintuig is een creatieve attitude waardoor we sneller en inventiever zijn dan de rest. De nieuwe mentaliteit moet weerspiegeld worden in alles wat we doen. Ook steden spelen hierbij een belangrijke rol.

Om de ontwikkeling van dit zevende zintuig te bevorderen, heeft de minister een aantal **concrete maatregelen**.

Vooreerst wil de minister een veel grotere kruisbestuiving bewerkstelligen tussen bedrijven, hogescholen en universiteiten om te komen tot innoverende creaties. Om deze samenwerking structureel te maken, opteert de minister voor competentiepolen die alle kennis binnen een bepaald domein bundelen waarvoor een referentiekader

werd uitgewerkt. Twee nieuwe competentiepolen staan in de steigers: **Flanders Food** en de **Competentiepool Productontwikkeling en Industrieel Design**.

Ten tweede lanceert de minister de **call “Ondernemerschap”** waarbij projecten die het ondernemerschap bevorderen kunnen worden ingediend. De call is een projectoproep die de vroegere ad hoc steun aan projecten vervangt. Voordeel is dat de steun nu geïntegreerd wordt in een algemene beleidsvisie op ondernemen.

Om de bewustwording van het belang van creativiteit en innovatie te versterken, wil minister Moerman alle krachten bundelen en werken aan een mobiliserende actie, **“Flanders Future”** genaamd. De kerntaak van Flanders Future – een bundeling van Flanders DC, Flanders Technology International en Design Vlaanderen – is het sensibiliseren van alle lagen van de bevolking voor creativiteit en inventiviteit die moeten leiden tot meer innovatief ondernemerschap.

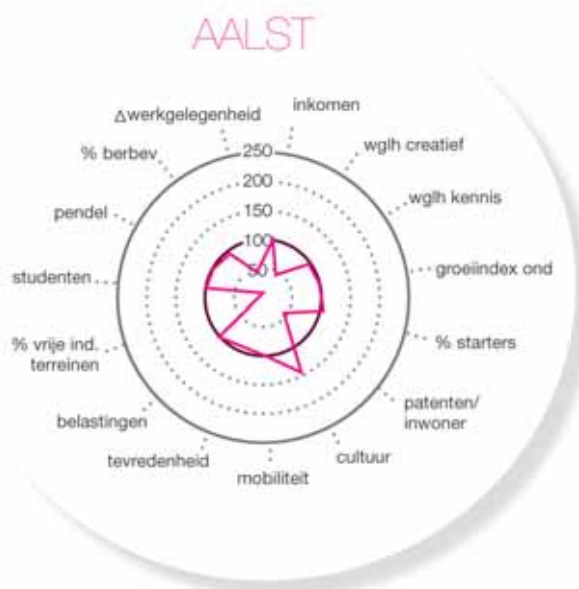
Ook het stedelijk beleid van minister Marino Keulen speelt in op deze studie. Tijdens deze legislatuur wil minister Keulen 20 actiepunten realiseren, die te herleiden zijn tot de thema's **overleg, samenwerking en participatie**. Ze stimuleren een open en flexibele manier van wonen en werken, maken het mogelijk om initiatieven sneller uitvoering te geven en bevorderen de creativiteit van en in de steden.

Keulen wijst erop dat vanuit elke bevoegdheid van de Vlaamse regering acties ondernomen kunnen worden ter bevordering van de stedelijke omgeving. Hij wil hiervoor samen met de andere partners binnen de Vlaamse regering een **Actieprogramma stedenbeleid 2006** opmaken. Bovendien zal Keulen samen met de steden, en in de aanloop van de oprichting van het **Overleg- en Kenniscentrum**, onderzoeken of de **Stedelijke Creativiteitsbarometer** een vaste plaats kan krijgen in het beleidsondersteunend onderzoek, naar de voorbeelden van de stadsmonografie en de stadsmonitor.

Voor beide ministers is het duidelijk dat de studie een antwoord geeft op de vraag aan welke vereisten een creatieve stad moet voldoen. Men gaat uit van een complexe wisselwerking tussen de stadsbewoners en stadsgebruikers, de stedelijke omgeving, innovatie, ondernemerschap en het economische succes van de stad en de omliggende regio. De studie besluit dat een stad met een aangename en diverse woon- en leefomgeving, met goed toegankelijke faciliteiten, met een bloeiend culturele scène en met een open/tolerante mentaliteit de beste voedingsbodem bezit voor het ontwikkelen van creativiteit.

Aalst... Een creatieve stad?

De Flanders DC Barometer geeft een samenvattend overzicht van het potentieel dat Aalst in zich draagt als creatieve stad.

Flanders DC barometer Aalst

Als een van de enige centrumsteden heeft Aalst een **gemiddeld inkomen** per inwoner dat **hoger ligt dan het inkomen in Vlaanderen** (samen met Leuven en Kortrijk). Het inkomen in Aalst kende in de periode 1995-2002 ook een sterke stijging (+16%). In vergelijking met de andere steden en met Vlaanderen kende Aalst een **zwakke werkgelegenheids groei** de afgelopen acht jaar.

Aalst heeft in vergelijking met de andere steden het **vijfde grootste percentage beroepsbevolking** in de totale bevolking (47%, 2% hoger dan het Vlaamse gemiddelde). Als enige stad heeft Aalst een pendelindex¹ van minder dan 100 %, wat wijst op een **netto negatief pendelsaldo**. Er gaan dus meer inwoners buiten de stad werken, dan er naar de stad pendelen.

Aalst had in 2000 geen vrije **KMO- en industrieterreinen** meer beschikbaar binnen zijn grondgebied. Dit hoeft echter geen beperking te zijn, indien voldoende ruimte beschikbaar is buiten de stedelijke administratieve grenzen. Bovendien hebben bepaalde creatieve activiteiten minder nood aan industrieterreinen, maar eerder aan kantoorruimte binnen de stad.

De inwoners van Aalst uiten zich in vergelijking met de andere centrumsteden niet heel tevreden over hun **stedelijke omgeving**. Aalst staat er op een vijfde laatste plaats, voor de grootsteden Brussel en Antwerpen, en voor Mechelen en Gent. Hoewel Aalst qua tevredenheid over het aanbod aan **openbaar vervoer** beter scoort dan het Vlaamse gemiddelde, vindt een op vijf van de huishoudens dat hun stad slecht voorzien is. Aalst geeft per inwoner meer uit

¹ De pendelindex is gelijk aan het totale aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een stad gedeeld door het aantal inwoners dat werkt. Een index groter dan 100% geeft aan dat er meer jobs zijn dan werkende inwoners en dat een deel van de beschikbare arbeidsplaatsen door pendelaars wordt ingevuld.

aan **kunst en cultuur** (76 t.o.v. 46€) dan het Vlaamse gemiddelde. Toch ligt dit bedrag in de meeste andere centrumsteden hoger.

In Aalst werden in 2003 in verhouding tot het aantal actieve ondernemingen iets meer **ondernemingen opgericht** dan in het Vlaams Gewest. Hiermee ligt Aalst in lijn met het gemiddelde van de 13 centrumsteden. Zoals in alle centrumsteden ligt de groei-index van het aantal ondernemingen in Aalst rond het Vlaams gemiddelde.

De **creatieve sector** is in vergelijking met Vlaanderen **ondervetegenwoordigd** in Aalst. Van alle centrumsteden is het aandeel van deze sector in de totale werkgelegenheid het kleinst in Aalst. De kennisintensieve sector doet het daarentegen veel beter. Het aandeel van deze sector in de totale werkgelegenheid is iets groter dan het gemiddelde in Vlaanderen.

Aalst

Sterke punten:

- Hoog gemiddeld inkomen per inwoner,
- Sterke stijging van het inkomen.

Groeipunten:

- Meer aandacht voor werkgelegenheidsgroei,
- Relatief lage uitgaven aan kunst en cultuur en ondervetegenwoordiging van de creatieve sector.

Antwerpen... Een creatieve stad?

De Flanders Barometer geeft een samenvattend overzicht van het potentieel dat Antwerpen in zich draagt als creatieve stad.

Flanders DC barometer Antwerpen

Het **gemiddeld inkomen** per inwoner ligt in Antwerpen **wat lager** dan in de meeste andere steden; enkel in Genk was het inkomen nog lager. In vergelijking met de andere centrumsteden en het Vlaams Gewest creëerde Antwerpen een zeer **lage werkgelegenheids**groei over de periode 1995-2002.

Met een pendelindex van 159 trekt Antwerpen dagelijks een **groot aantal pendelaars** aan. De pendelindex² was groter in

o.a. Hasselt en Turnhout. Met uitzondering van Genk was het aandeel van de 18-jarigen die met hoger onderwijs starten nergens lager dan in Antwerpen.

Antwerpen had in 2000 relatief weinig vrije **KMO- en industrieterreinen** beschikbaar binnen zijn grondgebied. Dit hoeft echter geen beperking te zijn, indien voldoende ruimte beschikbaar is buiten de stedelijke administratieve grenzen. Bovendien hebben bepaalde creatieve activiteiten minder nood aan industrieterreinen, maar eerder aan kantoorruimte binnen de stad.

De Antwerpenaar is het minst tevreden over zijn **stedelijke omgeving**. Antwerpen krijgt wel zeer goede punten van zijn inwoners wat betreft het aanbod aan **openbaar vervoer**. Antwerpen geeft per inwoner een stuk meer uit aan **kunst en cultuur** dan de gemiddelde Vlaamse gemeente. In Brugge, Turnhout en Gent is dit budget nog groter.

² De pendelindex is gelijk aan het totale aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een stad gedeeld door het aantal inwoners dat werkt. Een index groter dan 100% geeft aan dat er meer jobs zijn dan werkende inwoners en dat een deel van de beschikbare arbeidsplaatsen door pendelaars wordt ingevuld.

In Antwerpen werden in de periode 1978-2003 1,4 **patenten** per 1.000 inwoners aangevraagd. Hiermee volgt de Scheldestad het Vlaamse gemiddelde. Van alle centrumsteden scoren Leuven, Sint-Niklaas, Kortrijk en Gent beter.

Hoewel er in 2003 in Antwerpen in verhouding tot het aantal actieve ondernemingen meer **nieuwe bedrijven** werden opgestart dan in Vlaanderen, kwamen er dat jaar netto geen ondernemingen bij. Het percentage stopgezette ondernemingen ligt er m.a.w. eveneens hoger. Zoals in alle centrumsteden ligt de groei-index van het aantal ondernemingen in Antwerpen rond het Vlaams gemiddelde.

Antwerpen

Sterke punten:

- Grote instroom van pendelaars,
- Relatief hoge uitgaven voor kunst en cultuur,
- Concentratie aan creatieve industrie.

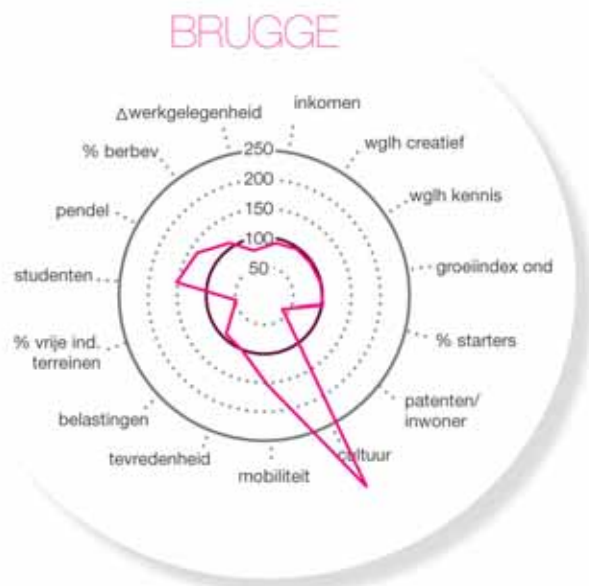
Groei punten:

- Niet-aflatende aandacht voor werkgelegenheids-groei,
- Hoog percentage stopzettingen zwakt dat hoge aantal starters af.

Antwerpen heeft de **grootste concentratie aan creatieve industrie**. De creatieve sectoren staan er in voor iets meer dan **3% van de totale werkgelegenheid** t.o.v. 1,7% in Vlaanderen. De kennisintensieve sectoren zijn er in vergelijking met een aantal andere centrumsteden minder vertegenwoordigd. Toch is het aandeel van deze sectoren in de werkgelegenheid iets groter dan het Vlaamse gemiddelde.

Brugge... Een creatieve stad?

De Flanders DC Barometer geeft een samenvattend overzicht van het potentieel dat Brugge in zich draagt als creatieve stad.

Flanders DC Barometer Brugge

Hoewel de **werkgelegenheid** in Brugge over de periode 1995-2002 **iets minder gegroeid** is dan in het Vlaams Gewest, doet Brugge het in dit verband in vergelijking met de andere centrumsteden relatief goed.

Zoals alle centrumsteden uitgezonderd Aalst heeft Brugge een **pendelindex**³ van meer dan 100. Op Leuven na is het aandeel van de 18-jarigen die in het academiejaar 2001-2002 met **hoger onderwijs** startten het hoogst in Brugge.

Zoals het merendeel van de centrumsteden heeft Brugge in verhouding tot de totale oppervlakte **KMO- en industrieterreinen** minder vrije terreinen beschikbaar dan het Vlaams Gewest. Dit hoeft echter geen beperking te zijn, indien voldoende ruimte beschikbaar is buiten de stedelijke administratieve grenzen. Bovendien hebben bepaalde creatieve activiteiten minder nood aan industrieterreinen, maar eerder aan kantoorruimte binnen de stad.

Op de inwoners van Genk na zijn de Bruggelingen het **meest tevreden over hun stedelijke omgeving**. Ook over het aanbod aan **openbaar vervoer** zijn ze heel tevreden. Van alle centrumsteden geeft Brugge per inwoner het meest uit aan kunst, feesten, plechtigheden en bibliotheken. Met 160 Euro per inwoner is dit meer dan drie keer zoveel dan het Vlaamse gemiddelde.

³ De pendelindex is gelijk aan het totale aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een stad gedeeld door het aantal inwoners dat werkt. Een index groter dan 100% geeft aan dat er meer jobs zijn dan werkende inwoners en dat een deel van de beschikbare arbeidsplaatsen door pendelaars wordt ingevuld.

In Brugge werden **relatief weinig patenten** aangevraagd (slechts 0,3 per 1000 inwoners). Enkel in Hasselt en Oostende ligt dit iets lager. In verhouding tot het aantal actieve ondernemingen ligt het aantal in 2003 opgerichte ondernemingen iets hoger dan in het Vlaams Gewest, maar iets lager dan het gemiddelde onder de centrumsteden. Rekening houdend met zowel het aantal opgerichte als stopgezette ondernemingen, kende Brugge na Gent netto de grootste aangroei aan nieuwe ondernemingen. Zoals in alle centrumsteden ligt de groei-index van het aantal ondernemingen in Brugge rond het Vlaams gemiddelde.

Brugge

Sterke punten:

- Bruggelingen zijn zeer tevreden over hun stad en het openbaar vervoer,
- Hoogste uitgaven voor kunst en cultuur.

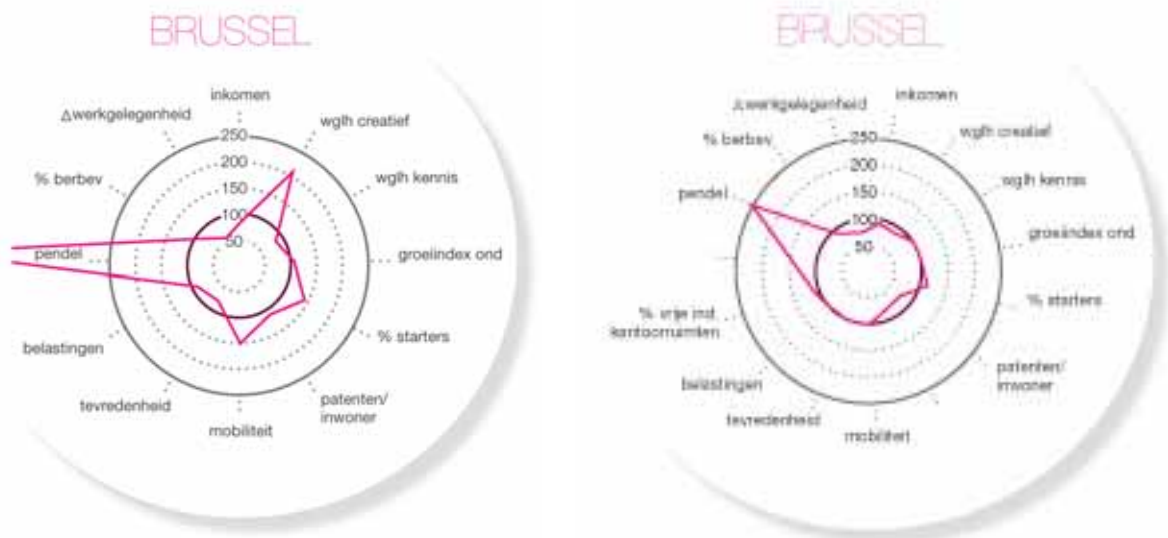
Groeipunten:

- Kennis consolideren door meer patentaanvragen,
- Aantrekken van kennisintensieve sectoren.

Ook wat betreft het aandeel van de werkgelegenheid in de **kennisintensieve en creatieve sectoren** ligt Brugge in lijn met het Vlaamse gemiddelde. In vergelijking met de andere centrumsteden is de kennisintensieve industrie iets minder vertegenwoordigd in Brugge, wat betreft de creatieve industrie scoort Brugge in de middenmoot.

Brussel-stad ... Een creatieve stad?

De Flanders DC Barometer geeft een samenvattend overzicht van het potentieel dat Brussel in zich draagt als creatieve stad.

Flanders DC Barometer Brussel

Links: Brussel-stad in vergelijking met het Vlaams Gewest; Rechts: Brussel-stad in vergelijking met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het gemiddeld inkomen per aangifte in Brussel stad is iets lager dan dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, wat zo'n 2.000 Euro onder dat van het Vlaamse Gewest ligt.

In vergelijking met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is zowel de **kennisintensieve** als de **creatieve sector** iets minder vertegenwoordigd in Brussel. De werkgelegenheid in de kennisintensieve sector steeg wel iets sterker in de stad (+11,5% t.o.v. +10% in het Gewest). De creatieve sector realiseerde een werkgelegenheidsgroei van maar liefst 50% in de stad t.o.v. +10% in het Gewest. In het Vlaams Gewest zijn beide sectoren sterker aanwezig dan in het Brussels Gewest.

Met een pendelindex⁴ van meer dan 500 is Brussel in vergelijking met Vlaamse centrumsteden een absolute uitschieter. In de stad zijn er **meer dan vijf keer zo veel jobs als werkende inwoners**. Brussel stad heeft ook in vergelijking met het Brusselse Gewest een hogere index (270 t.o.v. 100).

⁴ De pendelindex is gelijk aan het totale aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een stad gedeeld door het aantal inwoners dat werkt. Een index groter dan 100% geeft aan dat er meer jobs zijn dan werkende inwoners en dat een deel van de beschikbare arbeidsplaatsen door pendelaars wordt ingevuld.

Brussel heeft nog heel wat **vrije kantoorruimte** beschikbaar, meer dan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De gemiddelde belastingsdruk ligt er volledig in lijn met die in het Gewest.

De **tevredenheid** over zowel de stedelijke omgeving als over het aanbod aan openbaar vervoer sluit nauw aan bij die in het Gewest. Wat betreft de algemene tevredenheid scoort zowel de stad Brussel als het Gewest lager dan Vlaanderen en de centrumsteden, de tevredenheid over het openbaar vervoer ligt er dan weer hoger.

In vergelijking met de Vlaamse centrumsteden werden in Brussel **relatief veel patenten** per 1.000 inwoners aangevraagd. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest lag dit aantal echter hoger (bijna dubbel zoveel als in Vlaanderen).

In verhouding tot het aantal actieve **ondernemingen** ligt zowel het aantal starters als het aantal stopzettingen in Brussel hoger dan in het Brussels Gewest. De Brusselse groei-index in het aantal ondernemingen ligt in lijn met die in het Brussels Gewest.

Brussel

Sterke punten:

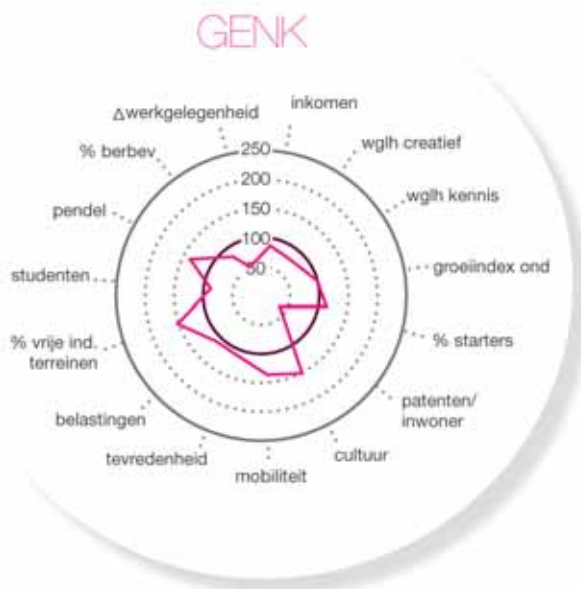
- Heel grote aantrekkingskracht op pendelaars door jobaanbod,
- Vrije kantoorruimte

Groeipunten:

- Aanwezigheid van de kennisintensieve en creatieve sectoren vergroten
- Een grotere netto-aangroei van ondernemingen realiseren door minder stopzettingen

Genk... Een creatieve stad?

De Flanders DC Barometer geeft een samenvattend overzicht van het potentieel dat Genk in zich draagt als creatieve stad.

Flanders DC Barometer Genk

Van alle centrumsteden is de oppervlakte bestemd voor **KMO- en industrieterreinen het grootst in Genk** (2179 ha), waarvan nog ruim 25% vrij was. In tegenstelling tot veel andere steden beschikt Genk nog over voldoende ruimte voor het aantrekken van bedrijvigheid binnen zijn grondgebied. Genk heft 20 verschillende **gemeentelijke belastingen, het minimum onder de centrumsteden**. De gemiddelde belastingsdruk ligt er iets lager dan in Vlaanderen en het gemiddelde onder de centrumsteden.

Dat het **gemiddeld inkomen** per aangifte in Genk onder het Vlaamse gemiddelde ligt, is niet zo verwonderlijk. Van alle steden ligt het enkel in Leuven, Kortrijk en Aalst hoger dan het Vlaams gemiddelde. Van alle centrumsteden heeft Genk echter het laagste inkomen.

Slechts drie steden (Genk, Hasselt en Brugge) scoren wat betreft algemene **tevredenheid** over de stedelijke omgeving hoger dan het Vlaamse gemiddelde. **Genk krijgt van zijn inwoners de beste punten**. Ook wat betreft tevredenheid over het aanbod aan **openbaar vervoer** scoort Genk goed, met een index van 128 (Vlaanderen 100). Genk gaf in 2000 per capita een stuk meer aan **cultuur** uit dan Vlaanderen (69 t.o.v. 46 €). Met uitzondering van Oostende doen de andere centrumsteden het echter nog beter.

Het aandeel van de **beroepsbevolking** in de totale bevolking is enkel lager in Oostende. Aangezien één op vier Genkenars jonger is dan 19, behoort slechts 42% van de bevolking tot de werkenden of werkzoekenden. Op Brussel en Hasselt na ontvangt Genk dagelijks het grootste aantal pendelaars

ten opzichte van zijn werkende bevolking. Met een **pendelindex**⁵ van 174% zijn er immers bijna dubbel zo veel jobs als werkende inwoners.

In Genk werden over de periode 1978-2003 0,5 **patenten** per 1.000 inwoners aangevraagd. Dit is onder het Vlaamse gemiddelde (1,4 per 1.000 inwoners). In vergelijking met de andere centrumsteden, uitgezonderd Leuven, volgt Genk echter ongeveer het gemiddelde. Wat betreft het aantal starters t.o.v. het aantal actieve **ondernemingen** scoort Genk met 7,5% in lijn met het gemiddelde van de centrumsteden, die het iets beter doen dan Vlaanderen in zijn geheel (6,8%). Zoals in alle centrumsteden ligt de groei-index van het aantal ondernemingen in Genk rond het Vlaams gemiddelde.

Genk

Sterke punten:

- Groot aantal pendelaars,
- Nog veel vrije KMO- en industrieterreinen beschikbaar binnen de stedelijke grenzen,
- Zeer hoge tevredenheid over de stedelijke omgeving.

Groeipunten:

- Relatief lage uitgaven aan kunst en cultuur,
- Ondervertegenwoordiging van de creatieve en kennisintensieve sectoren.

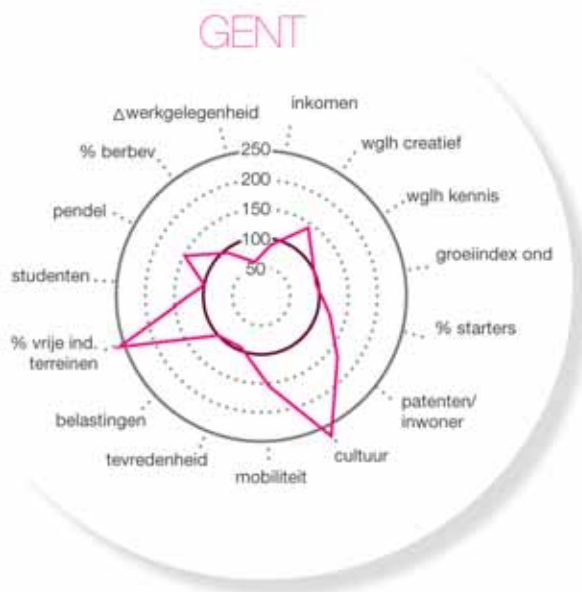
De **kennisintensieve en creatieve sectoren zijn in Genk ondervertegenwoordigd** in de totale werkgelegenheid met respectievelijk 1,3 en 30% t.o.v. 1,7% en 40% in Vlaanderen. De kennisintensieve sector groeide over de periode 1995-2002 wel zeer sterk (+27%). Enkel in Mechelen en Oostende was de groei in werkgelegenheid groter. Hetzelfde geldt voor de creatieve sector, met een groei van 53%.

---

⁵ De pendelindex is gelijk aan het totale aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een stad gedeeld door het aantal inwoners dat werkt. Een index groter dan 100% geeft aan dat er meer jobs zijn dan werkende inwoners en dat een deel van de beschikbare arbeidsplaatsen door pendelaars wordt ingevuld.

Gent... Een creatieve stad?

De Flanders DC Barometer geeft een samenvattend overzicht van het potentieel dat Gent in zich draagt als creatieve stad.

Flanders DC Barometer Gent

In Gent werden in de periode 1978-2003 relatief **veel patenten** aangevraagd (2,2 per 1.000 inwoners). Gent is dan ook een van de vier steden (samen met Leuven, Sint-Niklaas en Kortrijk) die beter scoort dan het Vlaamse gemiddelde.

In Gent werden in vergelijking met de andere centrumsteden veel bedrijven opgericht (8,7% van de actieve ondernemingen). Enkel

Turnhout en Leuven doen het iets beter. Rekening houdend met zowel het aantal opgerichte als stopgezette ondernemingen, kende Gent **de grootste aangroei aan nieuwe ondernemingen**. Zoals in alle centrumsteden ligt de groei-index van het aantal ondernemingen in Gent rond het Vlaams gemiddelde.

Zowel de **creatieve als de kennisintensieve sectoren** zijn in Gent meer vertegenwoordigd dan in het Vlaams Gewest.

Het **gemiddelde inkomen** per inwoner ligt in Gent zo'n 3.000 euro lager dan in Vlaanderen. Enkel in Genk en Antwerpen ligt het lager. Bovendien groeide het inkomen van de Gentenaars het minst over de periode 1995-2002.

Na Hasselt en Leuven is het **aandeel van de beroepsbevolking** in de totale bevolking het grootst in Gent (47% t.o.v. 45% in Vlaanderen). Zoals Antwerpen trekt Gent dagelijks een groot aantal pendelaars aan (pendelindex⁶ 159). De was pendelindex was nog groter in o.a. Hasselt en Turnhout. Hoewel Gent in absolute aantallen het **meeste studenten** telt (meer dan Leuven), is het aandeel van 18-jarigen die met hoger onderwijs

⁶ De pendelindex is gelijk aan het totale aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een stad gedeeld door het aantal inwoners dat werkt. Een index groter dan 100% geeft aan dat er meer jobs zijn dan werkende inwoners en dat een deel van de beschikbare arbeidsplaatsen door pendelaars wordt ingevuld.

starten niet veel hoger dan het gemiddelde in Vlaanderen. In Leuven is dit wel het geval.

Op Genk na is de oppervlakte bestemd voor KMO- en industrieterreinen het grootst in Gent (bijna 2.000 ha). Gent is een van de weinige steden die **nog vrije ruimte** heeft **voor bedrijvigheid**.

De Gentenaar is in vergelijking met inwoners van de andere centrumsteden **minder tevreden over zijn stedelijke omgeving**. Op Hasselt na krijgt Gent wel de **beste punten** als het gaat over het aanbod aan **openbaar vervoer**. Na Turnhout en Brugge heeft Gent het grootste budget per inwoner voor **kunst en cultuur**. Dit ligt ver boven het Vlaamse gemiddelde (122 t.o.v. 46€).

Gent

Sterke punten:

- Nog veel bedrijventerreinen beschikbaar,
- Relatief veel kennis onder de vorm van patentaanvragen aanwezig,
- Veel starters en de grootste aangroei van nieuwe ondernemingen.

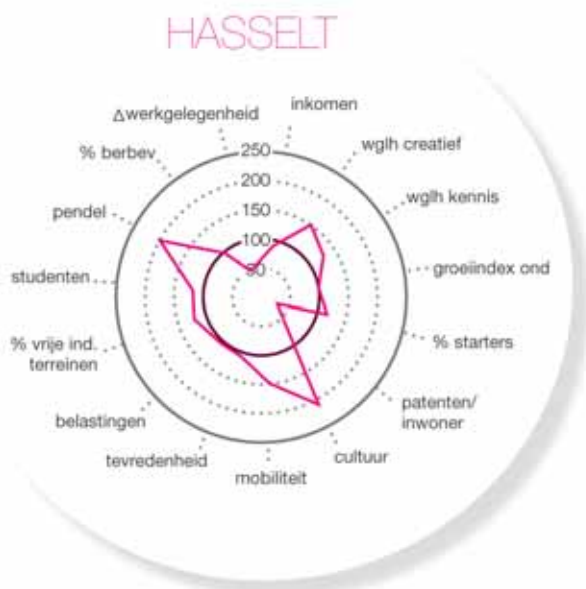
Groei punten:

- Verdere uitbouw van de kennisintensieve en creatieve werkgelegenheid.

Het **gemiddelde inkomen** per inwoner ligt in Gent zo'n 3.000 euro lager dan in Vlaanderen. Enkel in Genk en Antwerpen ligt het lager. Bovendien groeide het inkomen het minst over de periode 1995-2002.

Hasselt... Een creatieve stad?

De Flanders DC barometer geeft een samenvattend overzicht van het potentieel dat Hasselt in zich draagt als creatieve stad.

Flanders DC Barometer Hasselt

In Hasselt groeide de **werkgelegenheid** over de periode 1995-2002 minder sterk dan in Vlaanderen. In vergelijking met de andere centrumsteden belandt Hasselt hiermee in de middenmoot (enkel in Mechelen en Leuven groeide de werkgelegenheid sneller dan het Vlaamse gemiddelde). Het aandeel van de **beroepsbevolking** in de totale bevolking is er het grootst (47% t.o.v. 45% in Vlaanderen).

Op Brussel na trekt Hasselt in verhouding tot zijn werkende inwoners het meeste pendelaars aan. Met een pendelindex⁷ van 184% zijn er immers **bijna dubbel zo veel jobs als werkende inwoners**. Op Leuven en Brugge na is het aandeel van 18-jarigen die met hoger onderwijs starten het grootst in Hasselt.

De gemiddelde **belastingdruk** ligt in Hasselt iets lager dan in Vlaanderen en het gemiddelde onder de centrumsteden.

Slechts drie steden (Genk, Hasselt en Brugge) scoren wat betreft **algemene tevredenheid** over de stedelijke omgeving hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Hasselt volgt op een **derde plaats**. De inwoners van Hasselt geven hun stad de beste punten als het gaat over het aanbod aan openbaar vervoer.

⁷ De pendelindex is gelijk aan het totale aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een stad gedeeld door het aantal inwoners dat werkt. Een index groter dan 100% geeft aan dat er meer jobs zijn dan werkende inwoners en dat een deel van de beschikbare arbeidsplaatsen door pendelaars wordt ingevuld.

Het aantal **patentaanvragen** per 1.000 inwoners is het laagst in Hasselt (samen met Oostende). In Hasselt werden in 2003 in verhouding tot het aantal actieve ondernemingen iets meer ondernemingen opgericht dan in het Vlaams Gewest. Hiermee ligt Hasselt in lijn met het gemiddelde onder de 13 centrumsteden. Zoals in alle centrumsteden ligt de groei-index van het aantal ondernemingen in Hasselt rond het Vlaams gemiddelde.

Zowel de **creatieve als de kennisintensieve sectoren** zijn in Hasselt in vergelijking met het Vlaams Gewest meer vertegenwoordigd. Na Leuven en Antwerpen is het aandeel van de creatieve industrie in de totale werkgelegenheid het grootst in Hasselt. Wat betreft de kennisintensieve sector staat Hasselt eveneens op een derde plaats, na Leuven en Kortrijk. De creatieve sector realiseerde er bovendien een groei van meer dan 15%, de kennisintensieve 35%.

Hasselt

Sterke punten:

- Aantrekking van groot aantal pendelaars,
- Grote tevredenheid over de stadsomgeving en het aanbod aan openbaar vervoer,
- Groot aandeel van creatieve en kennisintensieve werkgelegenheid.

Groeipunten:

- Aandacht voor patenten in de kennisintensieve sectoren.

Kortrijk... Een creatieve stad?

De Flanders DC Barometer geeft een samenvattend overzicht van het potentieel dat Kortrijk in zich draagt als creatieve stad.

Flanders DC Barometer Kortrijk

Als een van de enige centrumsteden heeft Kortrijk een **gemiddeld inkomen** per aangifte dat hoger ligt dan het inkomen in Vlaanderen (samen met Leuven en Aalst). Over de periode 1995-2002 kende Kortrijk in vergelijking met de andere centrumsteden en het Vlaams Gewest een zeer **zwakke** werkgelegenheids-groei.

Zoals alle centrumsteden uitgezonderd Aalst heeft Kortrijk een pendelindex⁸ van meer dan 100.

Op Leuven en Sint-Niklaas na is het aantal **patentaanvragen** per 1.000 inwoners het grootst in Kortrijk (2,3 per 1.000). Als een van de weinige centrumsteden is dit boven het Vlaamse gemiddelde.

Kortrijk had in 2000 **relatief weinig vrije KMO- en industrieterreinen** beschikbaar binnen zijn grondgebied. Dit hoeft echter geen beperking te zijn, indien voldoende ruimte beschikbaar is buiten de stedelijke administratieve grenzen. Bovendien hebben bepaalde creatieve activiteiten minder nood aan industrieterreinen, maar eerder aan kantoorruimte binnen de stad. De gemiddelde gemeentelijke belastingsdruk ligt in Kortrijk iets hoger dan in de meeste andere centrumsteden en het Vlaams Gewest.

Zowel als het gaat over de **algemene tevredenheid** over de stedelijke omgeving als over de tevredenheid over het aanbod van openbaar vervoer leunt de score van Kortrijk dicht aan bij het Vlaamse gemiddelde. De meeste andere centrumsteden krijgen van hun inwoners betere punten op openbaar

⁸ De pendelindex is gelijk aan het totale aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een stad gedeeld door het aantal inwoners dat werkt. Een index groter dan 100% geeft aan dat er meer jobs zijn dan werkende inwoners en dat een deel van de beschikbare arbeidsplaatsen door pendelaars wordt ingevuld.

vervoer. Kortrijk geeft net zoals Antwerpen per inwoner een stuk meer uit aan **kunst en cultuur** dan de gemiddelde Vlaamse gemeente. Enkel in Brugge, Turnhout en Gent is dit budget groter.

In 2003 werden in Kortrijk 6,1 nieuwe bedrijven opgericht per 100 actieve **ondernemingen**. Dit is – net zoals in Sint-Niklaas en Roeselare – iets onder het Vlaams gemiddelde. Zoals in alle centrumsteden ligt de groei-index van het aantal ondernemingen in Kortrijk rond het Vlaams gemiddelde.

De **kennisintensieve sectoren staan in Kortrijk in voor 51% van de totale werkgelegenheid** t.o.v. 40% in Vlaanderen. Enkel Leuven doet het in dit verband beter. De **creatieve sectoren** zijn in vergelijking met Vlaanderen echter **licht ondervertegenwoordigd** in Kortrijk.

Kortrijk

Sterke punten:

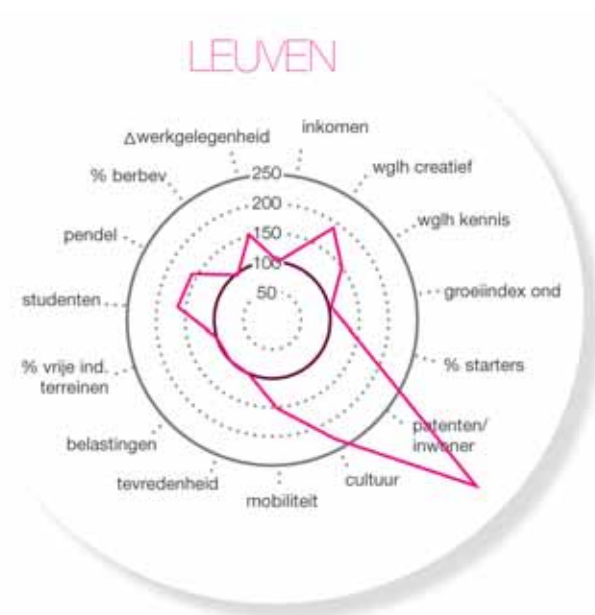
- Hoog aantal patentaanvragen,
- Concentratie aan kennisintensieve sectoren,
- Relatief hoge uitgaven aan kunst en cultuur.

Groeipunten:

- Werkgelegenheidsgroei versterken,
- Aandacht voor aantal starters.

Leuven... Een creatieve stad?

De Flanders DC Barometer geeft een samenvattend overzicht van het potentieel dat Leuven in zich draagt als creatieve stad.

Flanders DC Barometer Leuven

Van alle steden **groeide het inkomen van de Leuvenaars het sterkst** over de periode 1995-2002. Zowel in 1995 als in 2002 lag dat hoger dan in het Vlaams Gewest en de andere steden. Leuven vergrootte de afgelopen jaren dus zijn voorsprong.

Deze inkomensstijging is voor een deel te danken aan de sterke werkgelegenheids groei, in de eerste plaats in kennisintensieve maar ook in niet-kennisintensieve sectoren.

Voor de Leuenaar staat daar tegenover dat de prijzen voor kleine en middelgrote woningen nergens hoger liggen.

Op Brussel en Roeselare na kende Leuven over de periode 1995-2004 de sterkste **stijging in het aantal inwoners** (+3%). Enkel Hasselt gaat Leuven voor wat betreft het aandeel van de beroepsbevolking in de totale bevolking (47%). Dat Leuven een grote aantrekkingskracht uitoefent op mensen uit de omstreken, blijkt ook uit de relatief **hoge pendelindex**⁹. Van alle centrumsteden staat Leuven hier op een vierde plaats, na Hasselt, Genk en Turnhout. Naar absolute aantallen telt Gent het grootste aantal studenten (bijna 46.000 in het academiejaar 2001-2002), gevolgd door Leuven (29.000). In Leuven is het aandeel 18-jarigen die met hogeschool of universiteit starten het grootst.

De Leuenaar is zeer **tevreden over** het aanbod aan **openbaar vervoer** in zijn stad. In vergelijking met het gemiddelde in Vlaanderen geeft het Leuvense stadsbestuur veel uit aan **cultuur**. Toch staat Leuven hier slechts op een zesde plaats, na de uitschieters Brugge en Turnhout en na Gent, Antwerpen en Kortrijk.

⁹ De pendelindex is gelijk aan het totale aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een stad gedeeld door het aantal inwoners dat werkt. Een index groter dan 100% geeft aan dat er meer jobs zijn dan werkende inwoners en dat een deel van de beschikbare arbeidsplaatsen door pendelaars wordt ingevuld.

Door de aanwezigheid van de Katholieke Universiteit Leuven, IMEC en hun spin-offs telt Leuven de **grootste concentratie aan onderzoekers**, wat zich uit in het **hoogste aantal patentaanvragen** per inwoner (8,2 t.o.v. 1,4 in het Vlaams Gewest). In verhouding tot het aantal actieve ondernemingen werden in 2003 in Leuven (samen met Turnhout) **de meeste ondernemingen opgericht**. In hetzelfde jaar werden echter ook relatief veel bedrijven stopgezet. De netto-aangroei blijft echter groter dan gemiddeld.

In vergelijking met het Vlaams Gewest kent Leuven een sterke concentratie aan **kennisintensieve en creatieve werkgelegenheid**, resp. 56 en 3% t.o.v. 40 en 1,7% in Vlaanderen. Enkel in Antwerpen is het aandeel van de creatieve werkgelegenheid groter. Bovendien groeide de creatieve sector in Leuven het sterkst: + 119% over de periode 1995-2002.

Leuven

Sterke punten:

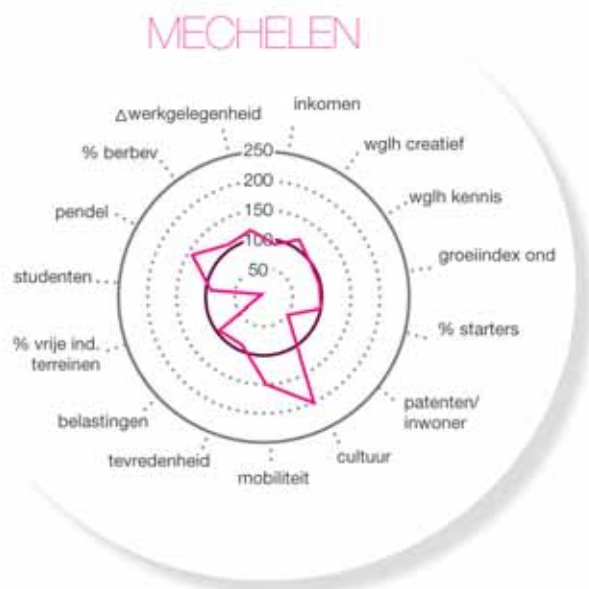
- Stijgende inkomens,
- Creatieve instroom van studenten en pendelaars,
- Werkgelegenheid in creatieve -en kennissectoren, met veel onderzoekers en start-ups.

Groeipunten:

- Waken over betaalbaarheid van woningen,
- Cultuur is voor een anders creatieve stad 'maar' bij de middenmoot.

Mechelen... Een creatieve stad?

De Flanders DC Barometer geeft een samenvattend overzicht van het potentieel dat Mechelen in zich draagt als creatieve stad.

Flanders DC Barometer Mechelen

Als enige centrumstad (samen met Leuven) kende Mechelen over de periode 1995-2002 een **sterkere werkgelegenheidsgroei** dan Vlaanderen.

Zowel de **kennisintensieve als de creatieve sectoren** zijn in Mechelen licht oververtegenwoordigd in vergelijking met Vlaanderen. In vergelijking met de andere

centrumsteden groeiden de kennisintensieve sectoren in Mechelen in de periode 1995-2002 het sterkst in werkgelegenheid. De creatieve sector groeide spectaculair: + 53%.

Zoals alle centrumsteden, uitgezonderd Aalst, heeft Mechelen een **pendelindex**¹⁰ van meer dan 100. Het aandeel van de 18-jarigen die voor hoger onderwijs kiezen, ligt in Mechelen iets onder het Vlaams gemiddelde.

Mechelen had in 2000 nog maar **weinig vrije KMO- en industrieterreinen beschikbaar** binnen zijn grondgebied. Dit hoeft echter geen beperking te zijn, indien voldoende ruimte beschikbaar is buiten de stedelijke administratieve grenzen. Bovendien hebben bepaalde creatieve activiteiten minder nood aan industrieterreinen, maar eerder aan kantoorruimte binnen de stad. De gemiddelde gemeentelijke belastingsdruk ligt in Mechelen iets hoger dan in de meeste andere centrumsteden en het Vlaams Gewest.

¹⁰ De pendelindex is gelijk aan het totale aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een stad gedeeld door het aantal inwoners dat werkt. Een index groter dan 100% geeft aan dat er meer jobs zijn dan werkende inwoners en dat een deel van de beschikbare arbeidsplaatsen door pendelaars wordt ingevuld.

In vergelijking met het gemiddelde in Vlaanderen zijn de inwoners van Mechelen meer tevreden over het aanbod aan **openbaar vervoer** in hun stad.

In verhouding tot het aantal actieve **ondernemingen** werden er in 2003 in Mechelen evenveel bedrijven opgericht dan in het Vlaams Gewest. Dat jaar verdwenen er echter meer ondernemingen dan er opgericht werden. Enkel Sint-Niklaas kende in 2003 dezelfde evolutie. Zoals in alle centrumsteden ligt de groei-index van het aantal ondernemingen in Mechelen rond het Vlaams gemiddelde.

Mechelen

Sterke punten:

- Sterke werkgelegenheidsgroei,
- Sterke groei van de kennisintensieve en creatieve sector

Groeipunten:

- Aantal stopzettingen afremmen,
- Verder uitbouwen van de kennisintensieve en creatieve sector

Oostende... Een creatieve stad?

De Flanders DC Barometer geeft een samenvattend overzicht van het potentieel dat Oostende in zich draagt als creatieve stad.

Flanders DC Barometer Oostende

De werkgelegenheid in de **kennisintensieve sector** is in Oostende iets groter dan het gemiddelde in Vlaanderen. Bovendien groeide de kennisintensieve sector in Oostende zeer sterk. Enkel in Mechelen was de procentuele groei in werkgelegenheid groter. De **creatieve sector** is in vergelijking met Vlaanderen **ondervertegenwoordigd** in Oostende. Met uitzondering van Aalst is het aandeel van deze sector in de totale werkgelegenheid het kleinst.

Het **gemiddeld inkomen** per inwoner ligt zoals bij de meeste centrumsteden iets onder het Vlaamse gemiddelde. In vergelijking met de andere steden en met Vlaanderen kende Oostende een **mindere werkgelegenheidsgroei** de afgelopen acht jaar.

Van alle centrumsteden is het aandeel van de **beroepsbevolking** in de totale bevolking het laagst in Oostende. Dit hangt uiteraard samen met de leeftijdsstructuur: in Oostende is het percentage **60-plussers** het grootst (zo'n 30%). Zoals alle steden uitgezonderd Aalst heeft Oostende een pendelindex¹¹ van meer dan 100.

Oostende bevindt zich in de **middenmoot** als het gaat over de **tevredenheid** over de stedelijke omgeving en leunt dicht aan bij het Vlaamse gemiddelde.

¹¹ De pendelindex is gelijk aan het totale aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een stad gedeeld door het aantal inwoners dat werkt. Een index groter dan 100% geeft aan dat er meer jobs zijn dan werkende inwoners en dat een deel van de beschikbare arbeidsplaatsen door pendelaars wordt ingevuld.

Na de inwoners van Hasselt en Gent zijn de Oostendenaars wel het meest tevreden over het aanbod aan **openbaar vervoer** in hun stad. Hoewel Oostende qua uitgaven aan **kunst en cultuur** beter scoort dan de gemiddelde Vlaamse gemeente, is het budget hiervoor in alle andere centrumsteden groter.

Het aantal **patentaanvragen** per 1000 inwoners is het laagst in Oostende (samen met Hasselt). Zoals in alle centrumsteden ligt de groei-index van het aantal ondernemingen in Oostende rond het Vlaams gemiddelde.

Oostende

Sterke punten:

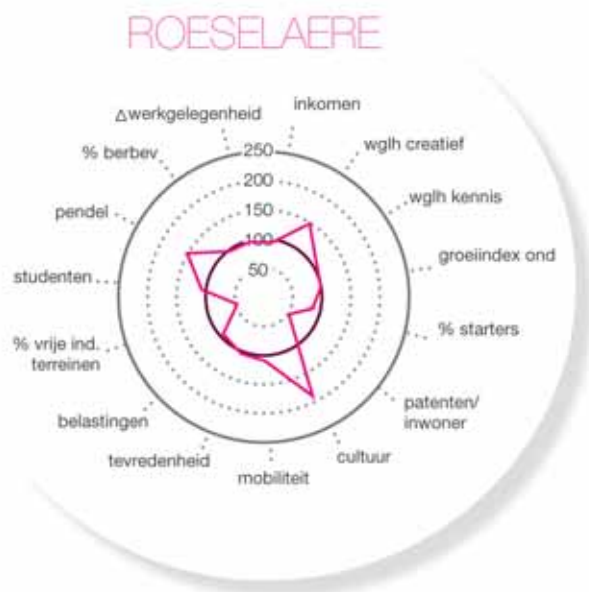
- De Oostendenaars zijn zeer tevreden over het aanbod aan openbaar vervoer,
- Sterke groei in kennisintensieve sectoren.

Groei punten:

- Verhoging van de uitgaven voor kunst en cultuur,
- Kennis meer consolideren in patentaanvragen,
- Uitbouw van creatieve sectoren.

Roeselare... Een creatieve stad?

De Flanders DC Barometer geeft een samenvattend overzicht van het potentieel dat Roeselare in zich draagt als creatieve stad.

Met een **werkgelegenheids-groei** over de periode 1995-2002 die bijna gelijk is aan die van het Vlaams Gewest, zet Roeselare een **zeer goede prestatie** neer. Enkel Leuven en Mechelen doen het beter.

Zoals alle centrumsteden uitgezonderd Aalst heeft Roeselare een pendelindex¹² van meer dan 100.

Flanders DC Barometer Roeselare

Roeselare had in 2000 relatief weinig vrije **KMO- en industrieterreinen** beschikbaar binnen zijn grondgebied. Dit hoeft echter geen beperking te zijn, indien voldoende ruimte beschikbaar is buiten de stedelijke administratieve grenzen. Bovendien hebben bepaalde creatieve activiteiten minder nood aan industrieterreinen, maar eerder aan kantoorruimte binnen de stad. De gemiddelde gemeentelijke **belastingsdruk** ligt in Roeselare iets hoger dan in het Vlaams Gewest.

Roeselare bevindt zich in de **middenmoot** als het gaat over de **tevredenheid** over de **stedelijke omgeving** en leunt dicht aan bij het Vlaamse gemiddelde. Hoewel Roeselare qua tevredenheid over het aanbod aan **openbaar vervoer** iets beter scoort dan Vlaanderen, vindt een op vijf van de huishoudens dat hun stad slecht voorzien is.

¹² De pendelindex is gelijk aan het totale aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een stad gedeeld door het aantal inwoners dat werkt. Een index groter dan 100% geeft aan dat er meer jobs zijn dan werkende inwoners en dat een deel van de beschikbare arbeidsplaatsen door pendelaars wordt ingevuld.

Roeselare geeft per inwoner meer uit aan **kunst en cultuur** (74€ t.o.v. 46€) dan het Vlaamse gemiddelde. Toch ligt dit bedrag in de meeste andere centrumsteden hoger.

In 2003 werden in Roeselare 6,1 **nieuwe bedrijven** opgericht per 100 actieve ondernemingen. Dit is – net zoals in Sint-Niklaas en Kortrijk – iets onder het Vlaams gemiddelde. Zoals in alle centrumsteden ligt de groei-index van het aantal ondernemingen in Roeselare rond het Vlaams gemiddelde.

Zowel de **kennisintensieve als de creatieve sectoren** zijn in Roeselare **sterker vertegenwoordigd** dan in het Vlaams Gewest. In vergelijking met de andere centrumsteden doet Roeselare het in dit verband zeer goed. De creatieve sectoren lieten bovendien – met uitzondering van Leuven – de sterkste groei in werkgelegenheid optekenen over de periode 1995-2002.

Roeselare

Sterke punten:

- Relatief sterke werkgelegenheidsgroei,
- Sterke aanwezigheid en groei van de creatieve sectoren.

Groeipunten:

- Meer starters aantrekken, potentiële starters aanmoedigen.

Sint-Niklaas... Een creatieve stad?

De Flanders DC Barometer geeft een samenvattend overzicht van het potentieel dat Sint-Niklaas in zich draagt als creatieve stad.

Flanders DC Barometer Sint-Niklaas

Hoewel in Sint-Niklaas over de periode 1995-2002 minder **werkgelegenheid** gecreëerd werd dan in Vlaanderen, betekent dit in vergelijking met de overige centrumsteden een **meer dan behoorlijke groei**.

Met een **pendelindex**¹³ van meer dan 100 telt Sint-Niklaas meer jobs dan er werkende inwoners zijn. In vergelijking met de andere centrumsteden trekt de stad echter minder pendelaars aan. Enkel in Aalst is de pendelindex lager.

Sint-Niklaas had in 2000 nog maar **weinig vrije KMO- en industrieterreinen** beschikbaar binnen zijn grondgebied. Dit hoeft echter geen beperking te zijn, indien voldoende ruimte beschikbaar is buiten de stedelijke administratieve grenzen. Bovendien hebben bepaalde creatieve activiteiten minder nood aan industrieterreinen, maar eerder aan kantoorruimte binnen de stad. De gemiddelde **belastingsdruk** ligt in Sint-Niklaas iets hoger dan in Vlaanderen en het gemiddelde onder de centrumsteden.

De inwoners van Sint-Niklaas uiten zich in vergelijking met de andere centrumsteden niet erg tevreden over hun **stedelijke omgeving**. Hoewel Sint-Niklaas qua tevredenheid over het aanbod aan **openbaar vervoer** beter scoort dan het Vlaamse gemiddelde, vindt een op vijf van de huishoudens dat hun stad slecht voorzien is.

¹³ De pendelindex is gelijk aan het totale aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een stad gedeeld door het aantal inwoners dat werkt. Een index groter dan 100% geeft aan dat er meer jobs zijn dan werkende inwoners en dat een deel van de beschikbare arbeidsplaatsen door pendelaars wordt ingevuld.

Op Leuven na is het aantal **patentaanvragen** per 1.000 inwoners het grootst in Sint-Niklaas (2,4 per 1.000). Als een van de weinige centrumsteden is dit boven het Vlaamse gemiddelde.

In Sint-Niklaas werden in 2003 het **minst nieuwe bedrijven** opgestart (5,2% van het totale aantal actieve ondernemingen). In 2003 verdwenen er in Sint-Niklaas meer ondernemingen dan er opgericht werden. Enkel Mechelen kende in 2003 dezelfde evolutie. Zoals in alle centrumsteden ligt de groei-index van het aantal ondernemingen in Sint-Niklaas rond het Vlaams gemiddelde.

Sint-Niklaas

Sterke punten:

- Veel kennis aanwezig onder de vorm van patentaanvragen,
- Werkgelegenheidsgroei.

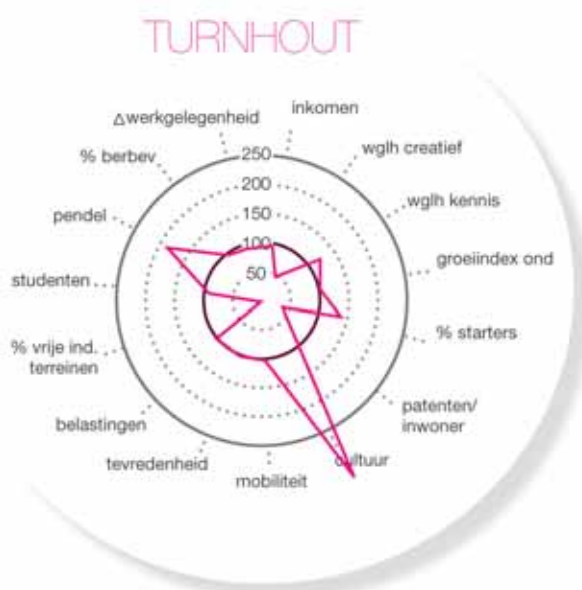
Groei punten:

- Relatief weinig starters en veel stopzettingen,
- Aantrekken van creatieve sectoren.

In vergelijking met het Vlaams Gewest is de **kennisintensieve sector iets sterker vertegenwoordigd** in Sint-Niklaas. Het aandeel van de **creatieve sector** in de werkgelegenheid is echter kleiner dan in het Vlaams Gewest.

Turnhout... Een creatieve stad?

De Flanders DC Barometer geeft een samenvattend overzicht van het potentieel dat Turnhout in zich draagt als creatieve stad.

Flanders DC Barometer Turnhout

Met een **werkgelegenheids-groei** (1995-2002) die bijna gelijk is aan die van het Vlaams Gewest, presteert Turnhout boven het gemiddelde onder de centrumsteden (een vierde plaats na Leuven, Mechelen en Roeselare).

Turnhout heeft in vergelijking met de andere steden het vierde grootste percentage **beroepsbevolking** in de totale bevolking (47%, 2%

hoger dan het Vlaamse gemiddelde). Op Hasselt en Genk na ontvangt Turnhout dagelijks het grootste aantal pendelaars ten opzichte van zijn werkende bevolking. Met een pendelindex¹⁴ van 173% zijn er immers **bijna dubbel zo veel jobs als werkende inwoners**.

Turnhout had in 2000 nog maar **weinig vrije KMO- en industrieterreinen** beschikbaar binnen zijn grondgebied. Dit hoeft echter geen beperking te zijn, indien voldoende ruimte beschikbaar is buiten de stedelijke administratieve grenzen. Bovendien hebben bepaalde creatieve activiteiten minder nood aan industrieterreinen, maar eerder aan kantoorruimte binnen de stad.

Turnhout bevindt zich in de middenmoot als het gaat over de **tevredenheid** over de stedelijke omgeving en leunt dicht aan bij het Vlaamse gemiddelde. Hoewel Turnhout qua tevredenheid over het aanbod aan **openbaar vervoer** iets beter scoort dan Vlaanderen, vindt een op vijf van de huishoudens dat hun stad slecht voorzien is. Van alle centrumsteden – met uitzondering van Brugge – **geeft Turnhout per inwoner het meest uit aan kunst en cultuur**. Met 149 Euro per inwoner is dit meer dan drie keer zoveel dan het Vlaamse gemiddelde.

¹⁴ De pendelindex is gelijk aan het totale aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een stad gedeeld door het aantal inwoners dat werkt. Een index groter dan 100% geeft aan dat er meer jobs zijn dan werkende inwoners en dat een deel van de beschikbare arbeidsplaatsen door pendelaars wordt ingevuld.

In Turnhout werden in 2003 in verhouding tot het aantal actieve bedrijven de **meeste ondernemingen opgericht** (samen met Leuven). Turnhout telde echter ook het grootste aantal stopzettingen per 100 actieve ondernemingen. Zoals in alle centrumsteden ligt de groei-index van het aantal ondernemingen in Turnhout rond het Vlaams gemiddelde.

De **kennisintensieve sector** is in vergelijking met Vlaanderen meer vertegenwoordigd in Turnhout. De stad staat in dit verband op een **vierde plaats**, na Leuven, Kortrijk en Hasselt. De kennisintensieve industrie liet over de periode 1995-2002 wel de kleinste groei in werkgelegenheid registreren. Wat betreft de **creatieve sectoren** doet Turnhout het **minder goed**. In Vlaanderen is het aandeel van deze sectoren in de totale werkgelegenheid iets groter. Bovendien kromp de werkgelegenheid in de creatieve industrie er aanzienlijk over de periode 1995-2002.

Turnhout

Sterke punten:

- Sterke werkgelegenheidsgroei waardoor een groot aantal pendelaars worden aangetrokken,
- Hoge uitgaven voor kunst en cultuur,
- Hoog aantal starters.

Groeipunten:

- Aandacht vestigen op aantal stopzettingen,
- Ontwikkeling van de creatieve sector.

Bijlage: Waaruit bestaat de Flanders DC Barometer voor steden?

In de Flanders DC barometer wordt iedere stad gepositioneerd t.o.v. het Vlaamse Gewest (Brussel wordt vergeleken met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Indien een stad op een bepaalde indicator hoger (lager) scoort dan zijn respectievelijk gewest, bevindt de stad zich hiervoor dus verder (minder ver) van het centrum van het profiel. De barometer geeft per stad een eerste beeld van de sterktes en zwaktes in het kader van de creatieve economie.

Gebruikte indicatoren in de Flanders DC Barometer

Concurrentievermogen	
Inkomen	Gemiddeld inkomen per aanfitte, 2002
Δ werkgelegenheid	Groei in werkgelegenheid, 1995 - 2002
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	
% beroep pendel	Aandeel van de beroepsbevolking in de totale bevolking, 2002 PendelIndex, 2002
Menselijk kapitaal	
studenten	Aandeel van studenten die met hogeschool of universiteit starten (academiejaar 2001 - 2002) in het totale aantal 18- jarigen (2000)
Harde omgevingsfactoren	
% vrije ind. terreinen belastingen	Percentage vrije bedrijfsterreinen, 2000 Belastingsdruk (APB en OCV), 2006 (2004 voor Aalst, Gent, Leuven, Mechelen en Vlaanderen)
Zachte omgevingsfactoren	
tevredenheid mobiliteit cultuur	Tevredenheidsindex, 2001 Tevredenheidsindex aanbod openbaar vervoer, 2001 Gemeentelijke uitgaven voor cultuur, kunst, feesten, plechtigheden, en bibliotheken per inwoner, 2000
Innovatie	
patenten/inwoner	Aantal patentaanvragen over de periode 1978-2003 t.o.v. het aantal inwoners in 2003
Ondernemerschap	
% starters groeiindex ond.	Percentage starters in het totale aantal actieve ondernemingen, 2003 Groei in aantal ondernemingen in % t.o.v. de groei in het aantal ondernemingen in Vlaanderen in %, 1999 - 2003
Sectoren	
wgh. kennis	Aandeel van de kennisintensieve sectoren in de totale werkgelegenheid, 2002
wgh. creatief	Aandeel van de creatieve sectoren in de totale werkgelegenheid, 2002

De afgebeelde roosdiagrammen werden gemaakt op basis van een selectie van 15 indicatoren uit de studie, voornamelijk om een duidelijk overzicht te kunnen geven dat correleert met de volledige analyse van elke stad. Voor de gedetailleerde analyse kan men het volledige onderzoeksrapport *Ondernemingscreativiteit als motor van groei in de Vlaamse steden en Brussel* van Flanders District of Creativity vzw in samenwerking met kennispartner Vlerick Leuven Gent Management school raadplegen. Het rapport maakte gebruik van de meest recent beschikbare gegevens.